

גוט שבת Gut Sábész

23. évfolyam 40. szám • Ára: 330 HUF • ב"ה

KIADJA: CHABAD-LUBAVICS ZSIDÓ NEVELÉSI ÉS OKTATÁSI EGYESÜLET

Gyertyagyújtás Budapesten: 20:25 • ה' תמוז תשפ"א • 2021. 6. 18. • פרשת חקת • Szombat kimenetele: 21:47

Fárbréngen a Rebbe jorcájtján

Huszonhét éve, 1994. támuaz hó 3-án (idén június 13.) hunyt el a lubavicsi Rebbe, Menáchem Mendel Schneerson rabbi. A lubavicsi haszidok hetedik rebbéjeként világméretű mozgalommá növelte a Chábád haszidizmust. A Rebbe minden zsidót egyaránt fontosnak tartott, és az volt a célja, hogy az egész zsidóság számára hozzáférést biztosítson a judaizmushoz. Küldöttjei világszerte segítik a zsidó közösségeket: óvodákat, iskolákat tartanak fent, jelen vannak az egyetemi kampuszokon éppúgy, mint az izraeliek által sűrűn látogatott turistaparadicsomokban kóser étkezést, szellemi táplálékot és a vallási infrastruktúra egyéb kellekeit biztosítva.

A Rebbe nem csak a haszidjai vagy a hozzá forduló zsidók számára volt kiemelkedő vezető: nagy hatással volt Izrael politikai, gazdasági és társadalmi folyamataira is. Születésnapja az

USA-ban a mai napig az oktatás és a tudás megosztásának napja.

Halálának évfordulójáról világszerte különböző programokkal, tanulásokkal és haszid öszejevetelekkel, fárbréngénekkal emlékeztek meg a Rebbéről.

Budapesten több különböző programmal emlékeztek meg a gimel támuzként is ismert évfordulóról. Míg a budapesti izraeli Chábád közösség családi délelőttel ünnepelt, addig a Maimonides Gimnázium tanulói különleges diák-fárbréngénnel emlékeztek a Rebbére.

Este – történelme során először – az újbudai Bocskai úti zsinagóga adott otthont egy bensőséges hangulatú ünnepségnak. „Mindenki a saját személyes történetét mesélte el, ez különleges hangulatot teremtett” – mondta el kérdésünkre a zsinagóga rabbija, *Stell Jichák* rabbi. Az este során rabbik és rebecenek meséltek kapcsolatukról a Rebbé-

vel. Így például többek között *Oberlander Báruch* rabbi mindazokról az emberekről – köztük több magyarról is – mesélt, akiket ő vitt el a Rebbéhez. *Oirechman Shmuel* és *Hurwitz Devorah Leah* arról beszélt, milyen volt gyermekként találkozni a Rebbével és milyen hatást gyakorolt rájuk ez az élmény, míg *Glitsenstein Smuel* édesapja különleges küldetéséről beszélt, amikor a Rebbe Kairóba küldte egy megbízatással. „A történetek, a fényképek és a videók valósággal életre keltették a Rebbét” – idézte fel a nagy sikert aratott programot *Stell* rabbi.

A fárbréngen mintegy hetvenen vettek részt, ez volt a koronavírus-járvány alatt megnyitott zsinagóga eddig legnagyobb szabású rendezvénye: „Nagyon jó érzés volt, hogy most először ennyi ember töltötte meg a zsinagógát” – mondta el *Stell Mushky* rebecen.

Átvette kitüntetését Köves Slomó rabbi

Mint korábban beszámoltunk róla, Köves Slomó rabbi is a kitüntetettek között volt, amikor március 15-e alkalmából kiosztották a Magyar Érdemrend kitüntetésekét. Az EMIH vezető rabbija a Magyar Ér-

Fotó: Miniszterelnökség

demrend középkeresztje polgári tagozata kitüntetését „a zsidó identitást hitelesen képviselő egyházvezetői szolgálata, valamint a magyarországi zsidó kulturális és közélet megújításában betöltött kimagasló szerepe elismeréseként” kapta. A koronavírus-járvány miatt azonban csak most vehették át a kitüntetések a díjazottak.

Mázl tov!

Gratulálunk *Oberlander Cvi (Hers) Méir*nek bár micvá ünnepe alkalmából, melynek

keretében a Vasvári Pál utcai zsinagógában tartott ünnepségen mondta el a lubavicsi közösségben hagyományos májmet, haszid tanítást. Ezt követően a Bét Menáchem iskola kertjében rendezett micvalakomán köszöntötték őt a rokonok és barátok. Gratulálunk a bár micva fiú szüleinek, *Oberlander Báruch* rabbinak és *Batsheva* rebecennek és kívánjuk, hogy *Hers Méir* haladjon tovább azon az úton, melyet kijelöltek számára.

Hetiszakas

Áron halála

Szakaszunk – *Chukat* (4Mózes 19:1–22:1.) – a Vörös Tében misztériumával kezdődik, majd a Pörlekedés Vizénél történt afférral és annak következményeivel folytatódik. Megkerülük Edom földjét, miután királya megtagadja a kért átvonulási engedélyt, és meg-

hal Áron Hor hegyén. Későbbi vándorlásai során mérges kígyók marják meg a népet, és Mózes parancsot kap, hogy – ellensúlyozásul – rézkígyót csináljon, s aki ránéz, meggyógyul. A szakasz az emorita Szichon ellen viselt győzelmes háborúval fejeződik be.

Zsidó híradó

Orbán Viktor gratulált Izrael új miniszterelnökének

Gratulált és jókívánságait fejezte ki *Orbán Viktor* abban a levélben, amelyet az új izraeli miniszterelnöknek, *Naftali Bennett*nek küldött hétfőn – tájékoztatta az MTI-t Havasi Bertalan, a Miniszterelnöki Sajtóirodát vezető helyettes államtitkár Brüsszelből.

Orbán Viktor azt írta, nagy öröme szolgálni, hogy ismét megerősítheti elkötelezettségét Izrael biztonsága mellett, egyben Magyarország támogatásáról biztosította a zsidó államot, amikor a nemzetközi szinten elfogult és igazságtalan módon kezelik.

Emlékeztetett: Izrael és Magyarország szoros együttműködése az elmúlt években megszilárdult, és a magyar kormányfő ennek folytatását várja az újonnan létrehozott izraeli kormányval is.

A Naftali Bennett vezetete koalíció vasárnap este szerezte meg a kormányalakításhoz szükséges többséget az izraeli parlamentben. A Jobbra (Jamina) nevű jobboldali párt politikusa a szavazás utáni percekben le is tette a hivatali esküt.

Ezzel véget ért *Benjámín Netanjahu* konzervatív miniszterelnök 12 éves kormányzása.

A koalíciós megállapodás értelmében a ciklus felénél – két év múlva – *Jair Lapid* külügyminiszter, a centrista Van Jövő (Jes Atid) párt vezetője veszi át a miniszterelnöki tisztséget.

Mélyen belénk vésve

Eheti tórai szakaszunk narratívája a következő szavakkal kezdődik: „*Zot chukat háTorá,*” azaz „*Ez a Tóra törvénye.*” A klasszikus fordításnál talán még helytállóbb lenne a *chukat* szót alkotmányának fordítani, ami hangsúlyozza a tórai törvények maradáóságát, megváltoztathatatlan jellegét. Erre utal az is, hogy a héber nyelvben a *chukat* talán közös szógyökkel rendelkező *chákiká* kifejezés bevéssé jelent, tehát szintén egy olyan jelenséget, ami egyfajta állandósággal, örök jelleggel bír.

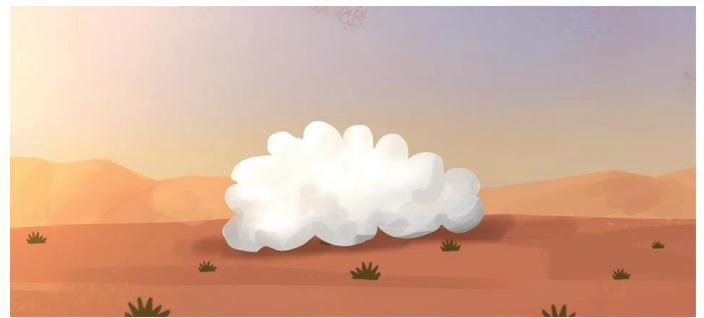
Kicsit tovább boncolgatva a bevéssé folyamatát, elmondhatjuk róla, hogy bármilyen dolog olyan szintű elsajátításához, hogy az később szinte szerves részünket képezze, csak nagyon komoly erőfeszítéssel juthatunk hozzá. Másfelől azonban, ha utóbbi kívánalomnak eleget tetünk, akkor az így megszerzett tulajdonság, vagy tudás valóban kitörölhetetlenül, ha úgy tetszik kőbe vésett módon válik a részünké.

Hetiszakasunk tanítja, hogy mikor az életünkről, s annak a Tóra-szellemben történő leélé-

séről van szó, a *chukat* attitűdjével kell viseltetnünk. A Tóra sosem silányulhat csupán valami kirakati tárggyá, ami életünk eredményeit tekintve csupán a habot jelenti a tortán. Vannak dolgok, amik segítenek az életben, amik megkönnyítik a hétköznapiakat. Ilyen, ha van hol laknunk, ha van mivel közlekednünk, és általában véve, ha vannak tárgyaink, amik kényelmesebbé tehetik az életünket. A zsidóságnak és a Tóra azonban olyan dolgok, amik *által* élünk. Ezeknek olyan sziklaszilárd alapoknak kell képezniük, amiktől lehetetlennek éreznék megválni akár csak egy pillanatra is.

Hetiszakasunk tanítását követve, feladatunk, hogy ezen feljebb is részletezett örökségünket ne csak tanuljuk, megéljük, de valósággal saját részünké tegyük. Ha ezt megfogadjuk, nem csak a Tóra válik részünké, de egyben Istennel is örökre szóló, elválaszthatatlan köteleket tudunk kiépíteni. Olyat, hogy többet sose érezzük a hiányát.

Kovács Jichak rabbinövendék írása Mordechai Wollenberg rabbi írása nyomán.

Imaidők a következő hétre (június 19–25.)

AZ ISTENTISZTELETEKEN MASZK VISELÉSE KÖTELEZŐ!

Talmud Egylet – Sász Chevra Zsinagóga

(VI., Vasvári Pál u. 5.)

Szombat: 9.15 Reggeli ima, majd süteményes Kidus; 20.15 Délutáni ima, majd *szeudá slisit*

Vasárnap-péntek: 8.00 Reggeli ima,

Vasárnap-csütörtök: 20.30 Délutáni ima (a Keren Or-ban)

Péntek:

18.30 **Kérdések és dilemmák a hetiszakaszbán**

(*Szabó György Menáchem előadása*);

19.30 *Minchá* délutáni ima; *Kábálát Sábát*,

majd *Kidus* és szombati étkezés (az udvarban);

21.00 *Oberlander Báruch rabbi előadása*

Óbudai Zsinagóga

(III., Lajos utca 163.)

Szombat:

10.00 Reggeli ima,

majd *Kidus*

Hétfő-péntek

(**munkanapokon**):

6.30 Reggeli ima

7.30 Napi Talmud

Péntek: 19.00 Tanulás

19.30 *Kábálát Sábát*,

majd *Kidus*

Budavári Zsinagóga

(I., Táncsics M. u. 26.)

Szombat:

9.15 Reggeli tanulás

(zsidó misztika)

10.00 Reggeli ima

Péntek:

18.30 Tanulás

19.30 *Kábálát Sábát*,

majd *Kidus*

Cháj Galéria

(Szentendre, Pátriárka u. 6.)

Szombat:

9.30 Reggeli tanulás

(zsidó misztika)

10.00 Reggeli ima,

majd *Kidus*

Péntek:

18.30 *Kábálát Sábát*,

majd *Kidus*

Velem és a Rebbével történt

Hogyan sietteti a megváltást a Tánjá arab fordítása?

A marokkói Casablancában születtem, ahol az apám, David Bouskila rabbi egy zsidó iskolahálózatot vezetett. Bár mi egy szárfádi közösséghez tartozunk, apám nagyon jó kapcsolatot ápolt a marokkói lubavicsi küldöttekkel. Nagyra tartotta az önfeláldozásukat és az eredményeiket.

Egyszer felkérték, hogy fordítsa le a Tánját, a Chábád haszidizmus alapkönyvét, a ljadi Snéur Zálmán rabbi művét judeo-arabra. Először nemet mondtam, mert úgy éreztem, hogy a munkája mellett nem maradna rá ideje. Ezután azonban a Rebbe levelet küldött nekem, melyben leírta, hogy ez a feladat az ő személyes küldetése. Apám ekkor már nem habozott tovább. A könyv fordítása során minden szombat megosztott velünk valamit a Tánjából. Azt is mondta, hogy aki nem tanulja a Tánját, az sohasem tudja megfelelő módon szolgálni az Örökkévalót.

1980 januárjában apám befejezte a munka nagy részét, és a Rebbe New Yorkba invitálta, hogy együtt ünnepeljenek. Apám nagyon élvezte a látogatást, különösen a Rebbével töltött időt. Azt mondta, hogy amikor a Rebbével beszéltem, folyamatosan folytak a szeméből a könnyek, mert úgy érezte magát, mintha Isten angyalával állna szemben.

Néhány hónappal később én is Amerikába utaztam, hogy a lakewoodi jesivában tanuljak. Ott ismerkedtem meg a menyasszonnyal. Amikor közöltem a jó hírt apámmal, ő a következőt mondta: „Nem azért mentél Amerikába, hogy megnősülj, hanem azért, hogy tanulj. Mi

nem ismerünk ott senkit. Hogyan egyesíthetnének így a család-jainkat? Miért teszed ezt velünk?”

Ezt a beszélgetést még sok telefonhívás követte a szüleimmel. Amikor látták, hogy nem adom fel a tervemet és mindenképpen feleségül veszem a menyasszonyomat, apám azt kérte, hogy beszéljek a Rebbével. „Ha ő azt

érdeklődött, hogy mit csinálok Amerikában, majd a menyasszonyomtól tudakolta, hogy hol születtem, hol tanult, kik a szülei.

Megkérdezte tőle azt is, hogy ismeri-e a szüleimet. Amikor azt mondta, hogy még nem találkozott velük, a Rebbe így szólt: „Tudnia kell, hogy Bouskila rabbi fordította le arabra a Tánját és

Gad Bouskila rabbi 1986 óta a Congregation Netivot Israel rabbija. Az interjú 2018 júniusában készült.

mondja, hogy házasodj meg, akkor belegeztem én is. Ha azonban nem, akkor neked kell letenned a dologról” – jelentette ki. „Rendben, beszélek vele” – feleltem.

Elmeséltem a menyasszonnyomnak a történeteket. Úgy döntöttünk, hogy együtt megyünk el a Rebbéhez. Amikor beléptünk a szobába, remegni kezdtem. Úgy nőttem fel, hogy a Rebbe képe kint függött a falon, és hirtelen ott állt előttem személyesen, azzal a mindenre átható pillantásával. Mielőtt bármit is mondhattam volna, megkérdezte, hogy én vagyok-e David Bouskila rabbi fia. Ezután arról

ennek érdemében a végső megváltás hamarabb következik majd be. Az áll, hogy az idők végezetén Jismáel fiainak [az arab népnek] az ereje az egész világon érezhetővé válik. Azzal, hogy szent könyveket fordítunk arabra, ellensúlyozni tudjuk az erejüket, így siettetjük a messiás eljövételét.”

Mielőtt még felhozhattam volna, hogy miért is jöttünk valójában, a Rebbe megáldotta a frigyünket és azt kívánta, hogy boldog életet éljünk együtt. Átadott két dollárt és azt kérte, hogy fordítsuk jótékonyaságra az esküvőnk napján.

Másnap felhívtam az apámat a hírrel, aki erre szintén az áldá-

sát adta. „Legyél áldott és sikeres” – mondta.

Valóban sikeres lettem, és ebben nagy szerepe volt az apósomnak, Tzemach Levi Kadi rabbinak is. Ő jemeni családból származott, de annyira megkedvelte a marokkói zsinagógát, melyet Flatbush-ban alapítottam, hogy ő vált az egyik a legfontosabb támogatónká. A közösségünk eleinte csupán egy maroknyi marokkói zsidót számlált, de gyorsan növekedni kezdett, mert nagy igény volt egy marokkói hagyományok szerint működő zsinagógára.

1986-ban ismét ellátogattunk a Rebbéhez egy vasárnap, amikor dollárokat osztogatott. Apósom elmondta nekem, hogy szerinte ideje lenne egy zsinagógát építeni a közösség számára. A Rebbe így felelt: „Igen, építsen egy zsinagógát. Kísérje áldás és siker a törekvéseit. Meglesz hozzá a pénz is. Építkezzen a közösség szükségletei szerint”. Ezután átadott néhány dollárt.

Még aznap találtunk egy nagyszerű helyszínt az zsinagóga számára az Ocean Parkwayen. Megvásároltuk, és egy igazi marokkói gyöngyszemet építettünk ott. Azóta minden ünnepre meghívjuk a lubavicsi küldötteket, hogy így fejezzük ki elismerésünket a Rebbének, amiért közreműködött a sikerünkben.

Gad Bouskila rabbi

Készült a lubavicsi Rebbe életét feldolgozó archívum videóinterjúja alapján.

Az archívum magyar nyelvű változata itt érhető el:

www.youtube.com/alubavicsirebbe

A zsidó.com Facebook-oldalán élőben

Facebook Tanház

VIRTUÁLIS
BÉT MIDRÁS

19:00
Oberlander Báruch

20:00
Megyeri Jonatán

Vasárnap: Amikor én bár micva lettem...
Hétfő: Zohár, a Ragyogás Könyve, a zsidó misztika alapműve (48)
Kedd: Hászid történetek és mesék (59)
Szerda: Kérdezd a rabbit! (61)
Csütörtök: Hetiszakas az a kabbala tükrében: Az igazi szeretet

Hájom jom
Minden napra egy hászid gondolat

11 Shares 1.7K Views

Kóser konyha

Mangó-avokádósaláta

Zöldséges vagy gyümölcsös, sós, savanyú vagy inkább édeskés, darabos vagy krémes, de mindenképpen sokszínű – mi is lehetne más, mint a saláták világa. Keverhetjük őket, tetszés szerint változtathatjuk a hozzávalókat, az összetevők arányait, készíthetjük fűszeresebbre vagy inkább visszafogottabbra, a lényeg, hogy egy salátával teli asztalon biztosan mindenki talál magának néhány kedvére való finomságot.

1 nagy, érett avokádó;
1 mangó;
¼ pohár friss,
apróra vágott koriander;
3-4 szál újhagyma;
néhány szelet csípős paprika;
só, ízlés szerint

A gyümölcsöket megtisztítjuk és közepes méretű kockákra vágjuk. Hozzáadjuk a koriandert, a karikákra vágott újhagymát és az egészen picire darabolt csípős paprikát. Ízlés szerint sóval ízesítjük és tálalás előtt egy órára behűtjük, hogy az ízek összeérjenek.

További érdekességek és receptek az *Egység* magazin 143. számában.

Ne adjuk fel a reményt: az öngyilkosságról I. rész

Mit mond az öngyilkosságról a bibliai morál és a zsidó bölcselet?

Sok ember kerül az élete során olyan helyzetbe, amit teljesen reménytelennek lát és úgy érzi, nincs tovább értelme a létezésének, mert nem tudja elképzelni, hogy jobb napok várnak rá. Ebben a kilátástalan helyzetben az egyetlen kiútnak az tűnhet számukra, ha véget vetnek az életüknek. Magyarországon 2018-ban 1656-an követtek el öngyilkosságot. Ezzel világviszonylatban a 35. helyen állunk a felmérések szerint. Az öngyilkosság indikátora lehet komoly trauma, de akár a külső szemlélő számára egész kicsinek tűnő dolog is. Vezethet öngyilkossághoz egy súlyos betegség, egy rosszul végződő szerelmi kapcsolat vagy egzisztenciális válság is. Amellett, hogy támogatnunk kell a krízisben levőket, fontos, hogy szem előtt tartsuk a zsidó jog és etika morális útmutatását is és világossá tegyük az öngyilkossággal kapcsolatos vallási véleményét.

Gyilkosság-e az öngyilkosság?

A zsidóság tiltja az öngyilkosságot: ugyanolyan súlyos bűnnek

tekinti, mint egy másik ember meggyilkolását, vagyis nem tesz különbséget, hogy az ember a saját életét oltja-e ki vagy egy embertársáét¹.

Úgy vélem, az emberek általában azért elnézőbbek és elfogadóbbak az öngyilkosság esetében, mint egy gyilkosnál, mert a modern etika szerint csak olyan dolgot nem lehet megtenni, amibe a másik fél nem egyezett bele. Azért helytelenítik a lopást, mert az illető nem egyezett bele, hogy átadja a tárgyát, azért elfogadhatatlan az erőszak, mert a másik fél nem egyezett bele a szexuális kapcsolatba és azért tilos a gyilkosság, mert a másik nem egyezett bele a megölésébe. Azonban eszerint a logika szerint a nagykorú ember szuverén joga ezek bármelyikébe beleegyezni, és etikai kifogást nem igazán lehet emelnie, ha a fentiek bármelyike megtörténik vele. Ebből következik, hogy ha valaki öngyilkos lesz, akkor kvázi a saját beleegyezésével végez önmagával, így nem igazán lehet elítélni, legfeljebb sajnálni.

A zsidó etikának azonban más az alapja. A „szeresd felebarátodat”² és a „ne tégy felebarátodnak olyat, amit nem kívánsz magad-

nak”³ elvén felül léteznek olyan cselekedetek, amiket önmagukban tilosnak tekint a zsidó jog, függetlenül attól, hogy az adott ember beleegyezett-e vagy sem.

Az élet szentsége egyike azoknak a sarokköveknek, amelyeket mindenáron védeni kell: az életünkről önként sem lehet lemondani. Egy példa erre az a háláchá⁴, mely szerint, ha valaki megengedi a másinak, hogy megkínozza őt, akkor annak ellenére, hogy hozzájárult ehhez, mégis követelhet kártérítést, mert ilyet beleegyezéstől függetlenül nem lehet megtenni. Az életről semmilyen körülmények között nem lehet lemondani, és egy gyilkosság súlyát nem lehet azzal enyhíteni, hogy az áldozat saját akaratából történik. Az élet egy abszolút érték és az értékességét semmi nem csökkentheti. Az, hogy mennyire fontos az élet védelme, látszik abból az előírásból, hogy életmentés céljából bármelyik bibliai parancs áthágható⁵ (három tilalom kivétel ez alól, ezeket még az életünk árán sem szabad megszegni. Ezek a bálványimádás, gyilkosság és tiltott nemi kapcsolatok⁶).

Oberlander Báruch

¹ Talmud, *Bává kámá* 91b. az 1Mózes 9:5. alapján. Lásd még *Sulchán áruch* JD 345:1.; *Encyclopedia of Jewish Medical Ethics* (héber) 2. kötet 26–27. oldal; ² 3Mózes 19:18.; ³ Talmud, *Sábát* 31a.; ⁴ *Sulchán áruch* CM 420:31.; SÁ RSZ, *Hilchot nuzké guf* vönefes 4.; ⁵ Maimonidész, *A szombat szabályai* 2:1.; ⁶ Maimonidész, *A Tóra alapjainak szabályai* 5:2.

Miért nem költözött a Rebbe Izraelbe?

Az *Egység* magazin legújabb, 143. számában az áldott emlékü lubavicsi Rebbe, Menáchem Mendel Schneerson rabbi halál-ozási évfordulója alkalmából a Chábád haszidizmus vezetőjének Izraelhez fűződő viszonyát állítjuk fókuszba. Miért nem költözött a Rebbe Izraelbe? Hogyan tett mégis hihetetlenül sokat a szentföldi zsidóságért? Mit tanított arról, hogy védhetjük meg mi magunk Izraelt?

Ezek mellett a nemrég lezajlott katonai akció, a Falak őrzője elnevezésű hadművelet részleteit is megvizsgáljuk. Kiderül, milyen események előzték meg a Hámász legutóbbi támadásait és mi a kapcsolat a hadművelet, valamint a Meá seárim magyar lakói között. Kile rovatunkban különleges világba kapunk betekintést: *Ónodi-Molnár Dóra* riportja a börtönlelkész szolgálat rabbinikus feladatait mutatja be.

Gut Sábesz – megjelenik hetente

Kiadja a Chabad-Lubavics – Zsidó Nevelési és Oktatási Egyesület / Published weekly by Chabad-Lubavitch – The Jewish Heritage Center of Hungary
1052 Budapest, Károly körút 20.

Telefon: +36-1-268-0183
www.zsido.com / info@zsido.com
Felelős kiadó: Oberlander Báruch rabbi
Főszerkesztő: Steiner Zsófia

A kiadvány szent szövegek részleteit és magyarázatait tartalmazza. Kérjük, ne dobja el!

Munkatársak: Cseh Viktor, Dénes Anna,
Kovács Jichák, Molnár Zsófia
Nyomdai előkészítés: Juhász Valéria
ISSN 1416-4604

